

Калініченко З. Д.,
доцент кафедри аналітичної економіки і менеджменту
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ,
кандидат економічних наук

ОРГАНІЗАЦІЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТИ НА ОСНОВІ ІНТЕГРАЦІЇ НАУКИ І БІЗНЕСУ

Оновлення сучасної української освіти відбувається на базі так званого «компетентнісного підходу», в основу якого покладено формування і розвиток у здобувачів ключових компетенцій, які визначають їх успішну адаптацію в суспільстві. Необхідність такого підходу обумовлюється зміною освітньої парадигми. На відміну від «кваліфікаційних навичок», компетенції включають крім професійних знань і умінь такі якості, як ініціатива, співробітництво, здатність до роботи в групі, комунікативні здібності, вміння вчитися, оцінювати, логічно мислити, відбирати і використовувати інформацію. Компетенція є, таким чином, сферою відносин між знанням і дією, що існують в людській практиці, а компетентнісний підхід передбачає значне посилення практичної спрямованості освіти, створення певних умов, які відображають діяльнісний характер навчання.

Завданням освіти стає включення здобувачів у реалізацію діяльності (дослідження, проектування, керівництво); орієнтацію навчального процесу на розвиток самостійності і відповідальності здобувача за результати своєї діяльності, навчання різноманітним підходам до вироблення ідей, управління новаціями та передача знань; набуття досвіду постановки і досягнення мети, розвиток розуміння контекстуальної природи знань і досвіду; формування творчого підходу до роботи; розвиток своїх здібностей і здібностей інших; організація продуктивної групової роботи, вироблення групових рішень, вирішення конфліктів, участі в підтримці і поліпшенні демократичних інститутів; надання знань та навичок, пов'язаних з життям в багатокультурному, багатонаціональному і мультирелігійному суспільстві [1].

Основні суперечності при переході до організації навчального процесу на основі компетентнісного підходу розвиваються між масовою спрямованістю навчання та індивідуальним характером освіти і розвитку, а також між зовнішньою заданістю більшості педагогічних засобів (методика і технологія) і внутрішнім характером протікання процесів оволодіння знаннями (засвоєння, дослідження, творчість). «Традиційні» форми подачі знання (лекція, семінар в їх різних варіантах) і зараз залишаються незмінними інструментами освіти, зазнаючи лише незначних змін і модифікації у вигляді включення в процес

передачі знання елементів інформаційно-комунікативних, діяльнісних або інтерактивних технологій.

У цих умовах одним з перспективних напрямків модернізації освіти може стати використання різних аспектів інтеграції науки, освіти і бізнесу в освітньому процесі. В їх взаємодії народжуються нові соціально-економічні, соціокультурні та соціально-педагогічні структури, які мають значний потенціал громадських і особистісних змін.

Назріли важливі передумови інтеграційної взаємодії наукових, освітніх і бізнес-практик в сучасному суспільстві, що обумовлюють актуальність їх використання в освітньому процесі. Інтеграція є формою реалізації соціальних, економічних і політичних процесів в суспільстві, яка пов'язана з компенсацією нових якостей інститутів на основі подолання розриву між науковими, освітніми та бізнес комплексами в процесі виконання суспільно значущих функцій виробництва, розповсюдження і застосування знань.

Специфіка цих інтеграційних форм полягає в тому, що вони мають тристоронній характер системних зв'язків, особливо актуальний для розвитку педагогічної практики в умовах сучасного суспільства, в якому просторова і часова організація соціальних відносин трансформується, вони стають більш рухливими і взаємопов'язаними.

Т. Парсонс, розглядаючи роль університетської освіти в професійному комплексі, приходять до висновку про поступовий ріст його значущості в системі професійної орієнтації індивіда. Освіта виконує ряд функцій, без яких професійний комплекс був би нежиттєздатним: це відтворення професіоналів, соціалізація (в процесі навчання індивід засвоює цінності, норми своєї професійної групи), виробництво і передача професійного знання, регулювання ринків професійних послуг через видачу дипломів і сертифікатів, легітимація професійного знання. Парсонс вважає, що зміни в системі освіти мають глибокий вплив на громадську структуру зайнятості в напрямку загального підвищення адаптаційної здатності суспільства[2].

Для сучасного розуміння соціальних структур необхідно усвідомити, що професії займають в суспільстві надзвичайно важливу й унікальну в історії позицію. Найбільш важливі риси сучасного суспільства в значній мірі пов'язані з виконанням професіоналами своїх функцій. Разом з тим професіоналізм як кінцева мета освітнього процесу залежить від підтримки інституційної структури, яка створює комплексний баланс різних соціальних сил. Освіта – це «інституційні обмеження» праці, в яку внесені важливі соціальні функції, професійною підготовкою і практичним використанням в медицині, технології, праві та викладанні.

Якщо розрізняти «організацію освіти» (інституційні рамки, порядки, сертифікацію, навчальні плани і зміст) і «значення освіти» (сенса, який здобувачі пов'язують зі своїм навчанням), то можна з упевненістю сказати, що організація і

значення професійної освіти роз'єдналися і стали самостійними відносно один одного: освіта формує власне особистість.

Наука в сучасному суспільстві також переживає докорінну зміну. З одного боку, вона стає все більш міждисциплінарно опосередкованою, внаслідок ускладнення наукового знання переживає швидке зниження своєї громадської достовірності і відкриває для себе нові сторони впливу і застосування. Відбувається демонополізація наукових можливостей на пізнання. Наука стає більш необхідною і одночасно менш достатньою для соціально обов'язкового визначення істини. З іншого боку, зміни стосуються також методологічних основ і прикладного співвідношення наукового знання.

Інформатизація економіки, можливості сучасних інформаційних технологій, новітня матеріально-технічна база і інфраструктура науки в розвинених країнах призвели до того, що наявні знання застарівають, а нові формалізуються кожні декілька років, так само як і змінюється за цей період майже весь асортимент промислової продукції на внутрішніх і зовнішніх товарних ринках.

В сучасному суспільстві наука стає більш гнучкою і є не тільки процесом пошуку істини, а й родом мовних ігор, маніпулювання моделями наукового дискурсу з метою отримання не тільки теоретичного, а й практичного результату. Внаслідок цього зростає роль фантазії, креативності, інноваційного, гнучкого мислення. Інституціоналізація науки призводить до кризи легітимації істини і заміни апеляції до блага і розвитку людства апеляцією до фінансової ефективності: критерій істини частіше визначається не результатами або консенсусом учених, а підтримкою держави і різного роду фондів. Іншими словами, вченими рухає прагнення не до істинного, а до вигідного знання. У науковій діяльності сили і час відводяться створенню і презентації образу, необхідного для успіху в конкурсах на отримання грантів, стипендій для навчання за кордоном, замовлень на консалтингові послуги. Звідси – розквіт в останні десятиліття саме тих соціальних технологій, які адекватні симуляції компетентності: дослідницькі фонди, гранти, консультування, конференції, академічні обміни.

Зміна в бізнес-сфері сучасного суспільства пов'язана з розвитком інформаційних технологій і так званої економіки знань. В умовах постіндустріального суспільства управління знаннями відноситься до ключових питань підтримки конкурентоспроможності компаній. У багатьох країнах світу значна частина інформаційної і когнітивної діяльності залучена в ринкові відносини і виступає в якості одного з найважливіших елементів ринкової інфраструктури по обслуговуванню, реалізації і розвитку ринкових відносин, а також як самостійний спеціалізований сектор ринку, на якому пропонуються особливі продукти і послуги. Інформація і знання представляють у сучасному суспільстві ті найважливіші економічні ресурси, без яких неможлива успішна підприємницька діяльність. Інформатизація та проведена на її основі

інтелектуалізація промислових технологій, методів управління економікою стають основною умовою прогресивного розвитку суспільства. Інтелектуальний потенціал (в тому числі, науково-освітній, інформаційний та комунікаційний) стає найважливішим капіталом у сучасному світі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аліфанова А. Модернізація змісту освіти. *Освіта.ua* 20.09.2017. URL: <https://osvita.ua/school/method/1147/>
2. Социология Толкотта Парсонса: этапы развития Т. Parsons. *Societies: Evolutionary and Comparative Perspectives*. URL: <http://www.grandars.ru/college/sociologiya/sociologiya-parsonsa.html>
3. Шинкарук В. Основні напрями модернізації структури вищої освіти України. *Офіційний сайт МОН України*. URL: <http://www.mon.gov.ua>.